

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

Equiculus. * Stellarum globus post hac ostenditur, vocatus Equus minor vel Equus prior, caput Equi, quem quatuor quidē, sed occulta astra, consti- tuunt, duo quæ insunt ori 16 & 17 Decembris supra finitorē ele- uatur, 11 Februarii infra eundem labuntur. Alia duo fronti inheren- tia, 23 Decembris sese tollunt, 7 & 8 Februarii rursus precipitāt.

Pegasus. * Nunc Equus secundus chorū suū profert stellarum 20, pariter autem, Equus volans, Equus Aëreus, Pegasus, Equus dimidiatus, Ala- tus, Arabicè Alpheratz audit. Ille quidem non integre sed Aluotenus conspiscitur. Quatuor stellis lucidioribus de secunda magnitudine infi- gnitus. Præsignior vna, ad radicem dextræ alæ, aut dextri humeri, quar- ta in ordine ponit, vocata alia Yed Apheratz, Marcab, ea 9 Ianua- rii surgit, iterum 6 Martii occidit. Quæ finē alæ dextræ efficit. Mus- cida pegasi alias dicta, oritur 4 Februarii, 19 eiusdē occidit. Umbi- licum Equi capitiscq; Andromedæ summitatem tenens, Alpheratz no- mine oritur 4 Ianuarii, mox primo Aprilis cosmicè occultatur. Quæ autem Equi pectus habet stella, tertia in ordine, Scheat Alpheratz no- mine, surgit 14 Decembris, 19 vero Martii occidit. Quatuor iam enumeratæ stellæ quartum sibi vendicant quantitatis gradum.

Andromeda. * Andromedæ figura præ oculis versatur, aliter Cæthenata mulier ap- pellata, cuius sÿderis & sÿ 23 stellarum numerus sit, trium tamen ibi potissimum ratio haberi solet, veluti primæ caput obtinētis, cuius pau- lo ante meminimus, quæ & Umbilicus Pegasi dicitur. Secundæ Alhames nuncupatæ, in sinistro pede sitæ, magnitudinis tertiæ, cuius ortus in fe- ne anni, occasus 21 Maii. Tertiæ qui Mirach in Umbilico Androme- dæ, de 3 luminis ordine, quæ 2 & 3 Ianuarii supra, 23 & 24 Aprilis infra horizontem it.

Triangulus. * Vltimo triangulus, qui græcè δελτα τρίγωνον vocatur, se aperit, quatuor stellis confertus, quarum quæ est in vertice huius tertiæ quantitatis, 13 Februarii assurgit, 22 Aprilis occumbit. Reliquæ tres 7 & 8 die Februarii videntur. Quarta vero Maii obscurantur.

¶ Hæc de stellis quæ 28 Imaginib; Septentrionalibus inferuntur. Nu- merus hæc 360 est, Inter quas primæ magnitudinis tres, Scdæ 10. Ter- tiæ 32, Quartæ 177, Quintæ 58, Sextæ 133, Nebulosa vna, obscuræ 9.

Sequitur nunc signa 12 Zodiaci circuli p cuius mediū trāsīt eclip- tica. In Zodiaco obserua circuli ductū per medium eius, cui inuenies inscriptum iuxta caudam m. nomen ECLIPTICA. In illo circulo re- peries ex ordine signa Zodiaci scripta, per quæ Sol, Luna, reliquiq; pla- netæ continuo cursu feruntur, quorum principatum gerit Aries.

Aries. ¶ Aries itaq; primum in ordine sÿdus 13 stellis cōstat, tertiū, quar- ti & quinti luminis, quarum quæ in cornu est, tertia quantitate, decimo quinto Martii oritur, 23 Aprilis occidit. Altera quoq; cornu stella eiusdem magnitudinis 12 Martii oritur, 11 Aprilis occidit. Vltima caudæ, quartæ luminositatis, surgit 30 Aprilis, & 26 eiusdem mensis cadit. Subit autem hoc loco mirari illos, qui hanc vltimam caudæ stel- lam exemplaribus quibusdā decepti, septentrionali supponere audent, cum tamen prius cum ☉ occidat quam oriatur, 26 enim Aprilis occi- dit, 30 vero eiusdem oritur. Argumentum autem est certissimum atq; adeo infallibile. Quod quæcūq; astra sint latitudine meridionali, prius cum sole occidant, quam cum eodem orientur, Et quāto longius distēt ab Ecliptica, tanto maturius cum Sole occidant, & serius orientur, Quæcunque vero polium versus arcticum inclinant, ortum suum prio- rem occasu peragant, & tanto citatiorem ortum, seigniorem vero occa- sum, quanto remotiora ab ecliptica fuerint.

Taurus. ¶ Taurus sequens 33 stellas complectitur, extra formā 11 adhuc habens. In huius dorso apparet globus quidem stellarum, quæ dicuntur pleiades, à Pleione matre, Atlantides, ab Atlante patre, à latinis Vergi- lie, Vestis institutoris, Massa, Gallina, Septestellium, Angli Butrio, quasi dicas gallinā, pullos fouētē, teutho, Bruthenn. Prima & quarta plei- adum cum ☉ 23 Aprilis, Secunda 24 Aprilis die, Tertia 26 eiusdē ortæ, Sexto Maii occidit. Caput tauri in fronte hyades stellas gestat, à græco verbo ὑέειν, quod est pluere, deriuatas, succule alias, Pallicium & Parillum sÿdus appellatum. Illarum vna primæ quantitatis, oculo inest, dicta Aldebaran, quæ & Martis qualitate participat, 9 autē Maii cum ☉ occidit 24 eiusdem oritur.

Gemini. ¶ Gemini tertii sunt, qui & δίδυμοι vocātur, 18 stellas cōtinentes, quas circum & extra constitutionē septem aliæ existunt. In capitis sÿncipiō- te stella luocet secundæ differētiæ, apud Chaldeos Anelar, græcis Apol- linis astrum nominata, 19 Iunii occidit. Altera quæ caput sequentis gemelli ornat, eiusdem magnitudinis cū priori, & à Chaldeis Abracha- leus, à græcis Hercules Astrū dictū, 13 Iulii planè occidit, oriē 21 eius- dem. Earum autē quæ citra formā sunt, prima Propus, latine Præpes, q̄rtū luminis, ideo dicta est, quod pedē sinistrū gemelli prioris pcedat.

¶ Cæcer quartus, græce ἡγεμῶν 9 stellas habet, Quatuor præterea, quæ formæ nihil addunt. Prima corporis est nebulosa, animaduersa astro- logis, qm̄ in ascendente aut aliquo positionis circulo cum luminarib; re- peritur, oculorum perniciem portendere. Hæc stella etiam præsepe vel præsepium, Arabibus pefebre, Meelef, græcis Phatne, quod est præ- sepe, Nepheloides, i. nebulosa, Sÿstropheq; appellatur. Ascendit 13 Iu- lii, 15 eiusdem descendit. Stella Alini meridionalis, quæ est quinta in capite cancri, occidit 14 Iulii, emergit 15 eiusdem. Quartæ stellæ in capite cancri nomen est, asino septentrionali.

Leo. ¶ Leonis quinto, stellæ sunt 27, extra staturam corporis octo, vna in formium nebulosa est, splendidior aut, quæ in pectore consistit, Tabe- roni, Cor Leonis, pectus Leonis, Basilica, id est, stella regia, Chaldaicè Calb Eleced, noīa accepit. Est autē de natura Iouis p̄cipue, Martis dein

de, prima magnitudine insignis. Sexto Augusti exoritur & eodē die occidit. Altera stella fulget in Leonis ceruice Iuba dicta, quæ 30 Iu- lii oritur. Primo autem Septembris occidit, Tertia quoque stella inter lucidiores numeratur, q̄ in dorso magnitudine secunda est. Illa oritur 10 Augusti, Octobris 2 omnino occidit. Quarta pariter est prime quantitatis stella, caudam Leonis extremam occupans, Saturni colo- rem, & parum de Mercurio referēs, Chaldaicè Deneb Alazet, 22 Au- gusti oritur, quartoq; Octobris occidit. Videntur etiā aliæ stellæ iuxta Leonis caudam, è quibus altera Triches, altera Rosa dicitur. Triches stella nebulosa est, quæ crines Berenices quoq; dicitur. Trichas enim græci crines vocant. Oritur 9 Augusti, 27 Septem, occidit, Rosa 18 Augusti, oritur, 15 Nouembris occidit.

¶ Virginem sextus locus excipit, ornatam stellis 26, inter quas duæ præ cæteris clarent, scilicet Spica & protrigetes, id est, anteindemia- tor, Spica est de prima luminis quantitate, quam virgo sinistra manu- fert, hæc Arabes, Chaldaici aut Sarraceni Azimech vel Azimō, Inher- mis, Alaazel, Græcis, Stachin, vñ latini vindemiatores Erigonēq; dicunt, Ea latitudinem habet meridionalem ab ecliptica, proinde occi- dit priusquam oritur. Ortus sit 23 Septembris, Occasus 1 Octo- bris. Protrigetes in dextra virginis ala, dictus, quasi anteindemiator, quia præcedit vindemiatores, Tertium quantitatis gradum tenens, octauo die Septembris assurgit, 27 Octobris occidit.

¶ Libræ septimus ordo debetur, cui Iugo nomen alias est, græci fre- quentius Chelas appellant, antiquiores enim libram non nouerunt, sed Scorpionis duorum signorum loca assignantes, alterum, quod nos libram vocamus, ipsi Chelas, id est, brachia Scorpionis. Chaldei Che- las, Azubene nuncupant. In hoc signo duæ notantur præcipue stelle, Lanx meridionalis & septentrionalis. Hæc 22 Octobris tollitur, 23 eiusdem premitur. Illa 21 Octobris oritur, 13 Nouembris cū Sole absconditur. Nouem aliæ stellæ iuxta libram informes consistunt.

¶ Scorpius vel Scorpio octauus est, Stellis 21 cōstas, vocat alia dictio- ne Napa, Omnibus stellis duæ prælucent, vna in corde secūdo lumi- nis ordine nobilitata, vnde & cor Scorpionis nominatur, Chaldaicè Ala- trah, græcis ἀντρίχης, id est, stella Martia, stella quoq; rapinæ intendens quibusdā exponitur. Hæc 19 Nouembris oritur, 6 Decēbris ite- rum cum Sole succumbit. Secunda consideratur in extremitate caudæ Scorpionis, de quarta magnitudine, 25 Octobris occidit, 20 Decem- bris exurgens, Cum tres informes Scorpionis quoq; assistant, vna tan- tum obseruatur, quæ nebulosa est, prope spinam, sub sagittariū sagitta, Occasum 30 Octobris, ortum 27 Decembris habens.

¶ Sagittarium nono loco, siue Arcitenentem aut Chironem dicas, idē agis, 31 stellarum sÿdus decoq; cui nebulosa vna in maxillo est, quæ cum Sole 16 Decembris occidit, 18 eiusdem mensis oritur. Post hæc duæ aliæ secundæ quantitatis, formales ambæ, vna poplitem sinistrum habet, indies vix tribus horis super nostrum horizontem extans, Alte- ra eiusdem pedis vngulam insignit, nobis perpetuò occulta. Stellæ quæ fasciam capitis efficiunt, satis altè supra horizontem nostrum tollūtur.

¶ Capricorni effigies decima est, qui Egocerus, Caper, Arabicè Alcā- tarus, imbriferq; Capricornus appellat. Stellæ huic 28, quarum vna in radice caudæ, tertia magnitudine, reliquas superat, Chaldei Deneb Algedi vocant, 24 Ianuarii occidit, 31 eiusdem oritur.

¶ Aquarius signum penultimū stellis 42 cōstituit, Ganymedes, alias Hydrydurus, stellæ tres extra imaginem adduntur. Vas quod sinistra geritur, Amphora & Cotyle dictū, stellas habet duas, Effusio vel aqua perfusa, alio nomine aqua Ganymedis 19 stellas continet, quarū pos- trema, prima magnitudine paulo luminosior Fomahād Arabeicè, 19 Ianuarii occidit planè. Primo Maii iterum eleuatur. Pannus quem leua Aquarii extendit, tribus stellis notatur, harum secunda, tertia lu- minis dignitate, tertia vero quarta constant.

¶ Piscibus datur nouissimus locus, insignitis 24 stellis. Nō adeo qui- dem claris, vt quæ tertiā magnitudinem non excedant, græci pisces ἰχθύες, Arabes Ichiguen vocant. Connectuntur autem hæc cum filo quodam varias appellationes sortito, nunc enim filum, nunc vinculū, nunc linea, nunc linum, nunc alligamentum, nunc cingulum, piscium subaudi semper, nominantur. Nodus etiam in medio fili & colligatura, ligamentum, coniunctio, commissura, Syndesmos quoq; dicitur. Ille nodus 29 Martii occidit, 25 Aprilis oritur.

Summatim Zodiaci stellæ nūero 346 reperiunt, primi luminis quinque Secundi nouē, Tertii 64, Quarti 133, Quinti 105, Sexti 27, Ne- bulosarq; tres. Hacten⁹ Septentrionales stellæ declaratę sunt, nūc cōsequē- ter de meridionalibus tractabitur, primumq; à Ceto exordiū sumetur.

* Cetus 22 stellis compositus multifariam appellatur, Pistris, Pistrix, Belua Marina, Leo marinus, Vrsus marinus, & Balena, inter reliquas stellas tres lucidiores habet, quanquam non ita magnas, nec multo ma- iores tertia quantitate. Prima Naris Ceti vocatur, Arabicè Mencar, quæ decimo Aprilis cadit, 16 Maii surgit. Secunda venter Ceti est, Chaldeis Baten Kaytos, occidit 15 Martii; Oritur rursus 14 Maii, Tertia cauda ceti, Arabicè, Deneb Kaytos nomen accipit, cuius occa- sus 24 Februarii, ortus 4 Maii est.

* Orion lucet 38 stellarum numero, pleriq; insignibus, asterismus præclarissimus omnium quos cælum nobis ostendit, tum visu gratissi- mus, tum cognitu facilissimus, præter quam in Maio & Iunio, vbi paulo obscurior, nec multa sui parte cernitur. Huius nomina quoq; multipli- cia sunt, Audax enim, Sublimatus, Gigas fortissimus, Iugulum insup- veteribus vocabat. Sinistri pedis stella primo splendoris gradu Arabicè

Rosa. Triches.

Virgo.

Spica

Protrigetes.

Libra.

Scorpius.

Sagittarius.

Capricornus.

Aquarius.

Pisces.

Summa stella- rum in toto zo- diaco. 346.

Cetus.

Orion.

Algeutze